

ICCJ – Principiul prezumției de nevinovăție. Dreptul de apreciere al autorităților publice. Limite de exercitare

Legislație relevantă:

Constituția României, art. 28 alin. (11)

Legea nr. 554/2004, art. 2 alin. (1) lit. n)

Instituirea, prin intermediul dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Ordinul ministrului Sănătății nr. 1082/2010, coroborate cu cele ale art. 11 lit I) din același act normativ, în sarcina candidaților la concursul pentru ocuparea funcției de manager de spital, a condiției de a nu fi în curs de urmărire penală, este nelegală, aceste prevederi intrând în contradicție cu Constituția României, care în art. 28 alin. (11) prevede că „până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, persoana este considerată nevinovată”.

Chiar dacă Ministerul Sănătății are dreptul de a institui condiții speciale pentru persoanele fizice care doresc să ocupe funcția de manager în spitalele publice, acesta nu poate fi exercitat arbitrar, fără o justificare rezonabilă, pentru că, potrivit art. 2 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 554/2004, exercitarea dreptului de apreciere al autorităților publice prin încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor constituie exces de putere.

Decizia nr. 2170 din 4 mai 2012

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată la data de 24 noiembrie 2010 pe rolul Curții de Apel București – Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, reclamantul MA, în

contradictoriu cu pârâțul Ministerul Sănătății, a solicitat instanței ca, prin hotărârea ce o va pronunța să dispună anularea în parte a Ordinului ministrului sănătății nr.1082/2010 privind aprobarea Regulamentului de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de manager persoană fizică din spitalele publice din rețeaua proprie a Ministerului Sănătății, în ceea ce privește:

– art.1 alin.(1) lit.e) care prevede „sau în curs de urmărire penală”;

– art.11 lit.l) care prevede: candidații sunt obligați să depună o declarație pe propria răspundere că nu sunt în urmărire penală sau nu au cunoștință de aceasta.

În motivarea cererii, reclamantul arată că ocupă funcția de manager interimar al Institutului de Pneumologie X și intenționează să participe la concursul pentru ocuparea funcției de manager.

Prin dispozițiile contestate din Regulamentul aprobat prin Ordinului ministrului sănătății nr.1082/2010 este prevăzută condiția ca persoana care participă la concursul pentru ocuparea funcției de manager să nu fie în curs de urmărire penală.

Reclamantul susține că dispozițiile respective contravin art.23 alin.(8) din Constituție și art.52 din Codul de procedură penală, referitoare la prezumția de nevinovăție și ale art.41 alin.(1) din Constituție, referitoare la alegerea liberă a profesiei și a locului de muncă.

Totodată, reclamantul susține că Legea nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății nu face nicio distincție cu privire la începerea urmăririi penale.

În susținere, reclamantul invocă dispozițiile art.6 par.2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Pârâtul Ministerul Sănătății a formulat întâmpinare, prin care a invocat excepția inadmisibilității acțiunii și a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

Cu privire la excepția inadmisibilității acțiunii și la fondul cauzei, pârâtul susține că dispozițiile art.23 alin.(8) din Constituție și ale art.52 din Codul de procedură penală, invocate de reclamant nu au nicio relevanță în soluționarea cauzei, iar prevederile contestate de reclamant sunt în concordanță cu dispozițiile Legii nr.95/2006 și ale H.G. nr.144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății.

Prin sentința civile nr.4239 din 17 iunie 2011, Curtea de Apel București – Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a hotărât următoarele:

- a respins excepția inadmisibilității acțiunii, ca neîntemeiată, reținând că pârâtul a argumentat excepția pe baza unor aspecte ce țin de fondul cauzei, care urmează a fi analizate de instanță cu ocazia examinării pe fond a pricinii;
- a admis cererea formulată de reclamantul MA și a anulat în parte Ordinul ministrului sănătății nr.1082/2010 în privința art.1 alin.(1) lit.e) referitor la „în curs de urmărire penală” și art.11 lit.l) din Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de manager persoană fizică din spitalele publice din rețeaua proprie a Ministerului Sănătății.

Pe fondul cauzei, curtea de apel a reținut, în esență, că este nelegală instituirea prin dispozițiile contestate a condiției de admitere la concursul pentru ocuparea funcției de manager de spital ca persoana candidată să nu fie în curs de urmărire penală, întrucât o asemenea condiție nu este prevăzută de Legea nr.95/2006 și contravine prezumției de nevinovăție, cu încălcarea art.23 alin.(11) și art.41 alin.(1) din Constituție.

Împotriva sentinței civile nr.4239 din 17 iunie 2011 a Curții de Apel București – Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, a declarat recurs pârâtul Ministerul Sănătății, invocând art.304 pct.(7), (8) și (9) Cod procedură civilă fără a structura criticile în motivele de modificare invocate.

În memoriul de recurs, recurentul-pârât reia apărările cuprinse în întâmpinarea depusă la fondul cauzei prin care a solicitat respingerea acțiunii, deoarece actul administrativ contestat nu încalcă nicio prevedere legală în vigoare respectându-se dispozițiile Legii nr. 95/2006 și ale H.G. nr. 144/2010, și nu conține dispoziții discriminatorii ci doar condițiile ce trebuie îndeplinite cumulativ de către candidați în vederea ocupării prin concurs a funcției de manager al unei unități sanitare din rețeaua proprie a Ministerului Sănătății.

Arată recurentul că prevederile art.23 alin .8 din Constituție și art.5² Cod procedură penală nu au relevanță în soluționarea cauzei.

Recursul este nefondat pentru următoarele considerentele.

Actul administrativ supus controlului de legalitate pe calea contenciosului administrativ este Ordinul nr.1082/2010 privind „Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului de ocupare a funcției de manager persoană fizică din spitalele publice din rețeaua proprie a Ministerului Sănătății”.

Intimatul-reclamant MA a solicitat anularea în parte a actului administrativ respectiv **Art. 1 alin. (1) care prevede că „Ocuparea funcției de manager din spitalele publice aflate în rețeaua proprie a Ministerului Sănătății se face prin concurs, la care au acces persoane fizice care întrunesc cumulativ condițiile:**

e) nu sunt condamnați penal sau în curs de urmărire penală”; precum și art. 11 lit. I) potrivit căruia “Dosarul de înscriere trebuie să conțină următoarele documente:

I) declarația pe propria răspundere că nu este urmărit penal și nu are cunoștință că a fost începută urmărirea penală asupra sa;"

Așa cum a reținut și prima instanță instituirea condiției obligatorii de participare la concursul pentru ocuparea funcției de manager de spital, pentru candidați să nu fie în curs de urmărire penală este nelegală pentru că intră în contradicție cu Constituția care în art.28 alin.11 prevede că „până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, persoana este considerată nevinovată”, iar în art.41 alin.1 că „alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației precum și a locului de muncă este liberă”.

Principiul prezumției de nevinovăție este consacrat și în Codul de procedură penală care în art.5² prevede că „orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă”.

Este adevărat că în cuprinsul acțiunii, s-a făcut trimitere la prevederile art.23 privind Libertatea Individuală din Constituție, însă judecătorul fondului a indicat corect textul constituțional care consacră principiul prezumției de nevinovăție.

Chiar dacă recurentul-pârât are dreptul să instituie condiții speciale pentru persoanele fizice care doresc să ocupe funcția de manager în spitalele publice din rețeaua Ministerului Sănătății, dreptul său de apreciere nu poate fi exercitat arbitrar, fără o justificare rezonabilă, pentru că, potrivit art.2 alin .(1) lit.n) din Legea nr.554/2004, exercitarea dreptului de apreciere al autorităților publice prin încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor constituie exces de putere.

Mai mult condiționarea participării la concurs pentru ocuparea funcției de manager prin impunerea condiției privind depunerea de către candidat a unei declarații că nu este în

curs de urmărire penală, condiție care nu a fost prevăzută prin Legea nr.95/2006 este excesivă și nu a fost justificată obiectiv de un scop legitim.

În consecință, față de cele arătate constatând că sentința primei instanțe este legală, în temeiul art.312 alin .(1)-(3) Cod procedură civilă, recursul formulat în cauză a fost respins ca nefondat.